

รายงานการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม
ดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

An action research for developing a Music and Rhythmic
Activities Package for The early childhood.

กิจติยา รวิฉัตรพงศ์
สาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2564

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม
ดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

An action research for developing a Music and Rhythmic
Activities Package for The early childhood.

กิจติยา รวิจักรพงศ์

สาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ทุนอุดหนุนประเภททั่วไป
ประจำปีงบประมาณ 2564

ชื่องานวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม
ดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย

กิจติยา รวีฉัตรพงศ์

สาขาวิชา

นาฏศิลป์และศิลปะการแสดง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2564

บทคัดย่อ

เด็กปฐมวัยคือช่วงสำคัญในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนผ้าขาวที่พร้อมสำหรับการเติมแต่งลวดลายและสีสัน เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทางสมองมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสอน โดยใช้กิจกรรมสอดแทรกดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะสำหรับเด็กระดับปฐมวัยเพื่อเตรียมพร้อม 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนชั้นปฐมวัยดังกล่าวได้รับการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยใช้การละเล่นดนตรี ทั้งในรูปแบบการจัดกลุ่ม และรูปแบบเดี่ยวในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งแบ่งบทบาทหน้าที่กันและสามารถรวมประกอบกันเป็นเพลงได้แบบไม่ยาก ได้แก่ การร้องเพลง การปรบมือเข้าจังหวะ และเคาะเสียงต่างๆจากร่างกาย เสริมสร้างสุนทรีย์ทางอารมณ์ และปฏิสัมพันธ์ในหมู่คณะ จากการใช้ชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะที่ผู้วิจัยออกแบบในการถ่ายทอดการเรียนรู้

คำสำคัญ : เด็กปฐมวัย/ดนตรีเด็กเล็ก

Abstract

The early childhood is the importance part of learning. They were like a white clothes with can be draw any patterns and added any color on it. Since this part is the most effective for brain's development. This research is aims to study of teaching management. Research instrument was using activities with music and rhythm which researcher created for prepare and develop the early childhood of body, feeling, social and IQ. The population was 1 room of the early childhood in "Anuban Phetchabun School". The early childhood will learn with action by playing with music in individual and group which were assigned the role play for each one while can be group and create the easy song such as clap the hands, singing, etc. This activity will develop emotion and human relation for them.

Keywords : Early childhood/Music for childhood

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่างๆ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำในการปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กิจติยา รวีฉัตรพงศ์

2 สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิจกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย.....	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแต่งเพลง.....	9
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
3.1 ศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์.....	20
3.2 นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นไปออกแบบแผนการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	22
3.3 สร้างนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	23
3.4 ทดลองใช้นวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์.....	24
3.5 ปรับปรุงนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	26
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	27
4.1 กิจกรรมที่ 1.....	28
4.2 กิจกรรมที่ 2.....	29
4.3 กิจกรรมที่ 3.....	30
4.4 กิจกรรมที่ 4.....	30
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	34
5.1 อภิปรายผลการศึกษา.....	34
บรรณานุกรม.....	35
ภาคผนวก.....	36

ประวัติผู้วิจัย.....	40
----------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย คือการอบรมและเตรียมความพร้อมพัฒนาการทั้งสี่ด้านแก่เด็กเล็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม โดยผ่านสื่อการสอนที่ใช้ดนตรีในแบบชุดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก มีนักการศึกษาหลายท่านที่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนเสริมพัฒนาการ ได้แก่ จีเซล(Gesell) ที่มีแนวคิดในการเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมให้ใช้ประสาททั้งห้าอย่างของร่างกาย เช่น การใช้ตาหูฟัง การวาดเขียน และการกรอกน้ำ เป็นต้น และของออร์ฟ Orff Schulwerk (Carl Orff) ซึ่งเป็นนักการศึกษา และนักประพันธ์เพลงชาวเยอรมัน โดยมีแนวความคิดเสริมพัฒนาการให้เด็กโดยเชื่อว่าการเรียนเกิดจากการปฏิบัติ โดยปฏิบัติอย่างมีความสุข สนุกสนานกับจังหวะ และเพลง เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความกล้าแสดงออก การใช้เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถเด็ก ในบรรยากาศการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่ไม่ใช่การแข่งขัน จะสร้างความรู้สึกรอบอุ่น ไว้วางใจ และการปฏิบัติเพลงกับจังหวะจะสร้างความมั่นใจในตนเองแก่เด็ก และปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกดีกับการให้ความร่วมมือกับสังคม

แนวทางการศึกษาเด็กในช่วงอายุ 5 ปีแรก ตามปรัชญาหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 กบ่าวถึงแนวทางในการศึกษาของเด็กในช่วงวัย 5 ปีแรก บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติการพัฒนาการของเด็ก โดยมีขึ้นอยู่กับการศึกษาได้บริบทสังคม วัฒนธรรม ที่อยู่อาศัย ความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจ เพื่อเป็นการสร้างรากฐานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตัวเองและสังคม เนื่องจากการพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เพื่อให้ได้รับการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ โดยในช่วง 5 ปีแรกเซลล์สมองพัฒนาไปแล้วร้อยละ 80 (พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, 2550:1)

มนุษย์นั้นเริ่มมีพัฒนาการตั้งแต่ออยู่ในครรภ์มารดาช่วงเดือนที่ 5 คือการได้ยินเสียงต่างๆที่แวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาด้านดนตรี และดนตรีนั้นยังเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการส่งเสริมให้มีพัฒนาการของมนุษย์ในทุกๆด้าน กล่าวคือคุณค่าของดนตรีที่มีต่อการพัฒนาในเด็กปฐมวัยนั้น เรียกว่าการฟังดนตรีสามารถสร้างเสริมจินตนาการ พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ไร้อารมณ์และกระตุ้นความรู้สึกต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการด้านอารมณ์ ด้วยการร้องเพลงที่ประกอบด้วยภาษาต่างๆที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ดนตรีและการใช้ภาษา พัฒนาด้านร่างกายที่ดีจากการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเสียงเพลง และการหยิบจับเล่นเครื่องดนตรี นอกจากนี้ยังส่งเสริมด้านความเป็นเอกบุคลิก ตลอดจนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเสียงเพลงและส่งผลให้มีทัศนคติที่ดี (วิภาวดี นครขวาง, 2551:1)

การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยใช้การละเล่นดนตรี ตามโดยมุ่งเน้นไปที่การทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ในการเล่นดนตรีทั้งแบบกลุ่ม และแบบเดี่ยวได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งแบ่งบทบาทหน้าที่กันและสามารถรวมกันประกอบเป็นเพลง สามารถให้เด็กเล็กสร้างจังหวะและเสียงเพลงขึ้นแบบไม่ยาก ได้แก่ การร้องเพลง การปรบมือเข้าจังหวะ และเคาะเสียงต่างๆจากร่างกาย และการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (Percussion) ทำให้เด็กๆได้ใช้ทักษะทั้งทางปัญญา ร่างกาย เสริมสร้างอารมณ์สุนทรีย์ และมีปฏิสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะ

ในแต่ละสังคมมีการผลักดันให้เกิดการพัฒนา เพื่อความมีศักยภาพเท่าเทียมกันกับประเทศต่างๆ เนื่องด้วยมีการแข่งขันระหว่างสังคมสูงขึ้น จึงส่งผลให้ รูปแบบทางวัฒนธรรมในสังคมเปลี่ยนไป การปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้จุดเปลี่ยนทางศิลปะวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาบทบาทต่อจิตใจของมนุษย์ในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดต่อสังคม เพราะศิลปะคือผลงานสร้างสรรค์ที่มนุษย์ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกออกมาในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความสุนทรีย์แก่ผู้อื่น นอกจากนี้ศิลปะยังเอกลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเครื่องแสดงบรรทัดฐานของสังคม และอาจเป็นสิ่งที่ชี้ชัดถึงสถานภาพปัจจุบันของผู้คนและสังคมนั้นอีกด้วย ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีบทบาทต่อจิตใจของมนุษย์ในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิด ดนตรีอยู่คู่มนุษย์มาโดยตลอดเพราะทุกชาติทุกภาษา และศาสนาทั้งหลายนั้น มีดนตรีเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อและการดำรงชีวิต แสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจและอารยธรรมของมนุษย์ชนชาติต่างๆ (ศิริลักษณ์ รัตนวิทย์, 2554:1)

วัยทองแห่งการเรียนรู้นั้นถือว่าระดับเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญเพราะเป็นช่วงเวลา ที่สมองมีการพัฒนาสูงสุดและส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนา ทักษะความสามารถในระดับที่สูงขึ้น เสียงดนตรีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมายและการแสดงออก สำหรับทางการศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้น ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ดนตรียังส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่างๆอีกด้วย (มณีนดา สุขเอก, 2563:1)

โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ มีความสำคัญทางด้านการศึกษาของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในระดับอนุบาล 3 นั้นมีจำนวนเด็กทั้งหมด 7 ห้อง รวมแล้วประมาณ 200 คน สิ่งที่ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนคาดหวังให้มีการพัฒนาคือด้านดนตรีและจังหวะ เนื่องจากเด็กในระดับชั้นนี้เตรียมขั้นสู่ชั้นระดับประถมศึกษา แต่ยังไม่เข้าใจในเรื่องจังหวะ ทำนองดนตรี และความพร้อมเพรียงในปฏิบัติตามเนื้อหากิจกรรม (พิไลลักษณ์ ประพติชูวงศ์, สัมภาษณ์. 18 สิงหาคม 2563)

การศึกษาถึงประวัติและความเป็นมาทางดนตรีประจำเผ่าสืบทอดเพื่อเป็นช่องทาง สำหรับการปูพื้นฐานเข้าสู่การศึกษาในรูปแบบของปัจจุบันที่มุ่งเน้นในการหาคำตอบจากข้อเท็จจริง โดยการนำเสนอในรูปแบบข้อมูลหรือหลักฐาน ซึ่งในขณะเดียวกันก็ยังเป็นการส่งเสริมหรือเป็นบริบทกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ไปคิดและค้นคว้าต่อในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านสังคมและชุมชน ชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย
2. ด้านวิชาการ บทความวิจัยเผยแพร่ หรือจดลิขสิทธิ์นวัตกรรมที่เป็นผลจากการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรคือ นักเรียนชั้นปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จำนวน 3 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ขอบเขตด้านเวลา: 1 ธันวาคม 2563 – 31 สิงหาคม 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
2. นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นไปออกแบบแนวการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. สร้างนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. ทดลองใช้นวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
5. ปรับปรุงนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง เสียงดนตรีหรือทำนองเพลงมีเนื้อร้องและท่วงทำนองจังหวะ ใช้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและปลุกเร้าความสนใจ โดยมีสาระความรู้สอดแทรกในบทเพลง ได้แก่ ภาษาพูดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการเคลื่อนไหวประกอบท่าทางต่างๆ ในเพลงนั้นๆ เพื่อพัฒนาร่างกาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรม ดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาและสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาเป็นส่วนประกอบแนวทางในการทำวิจัย ซึ่งได้แบ่งเนื้อหาไว้ 2 หัวข้อ ดังนี้

1. ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแต่งเพลง

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จีเซล (Arnold Gesell) มีแนวคิดในการเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมให้ใช้ประสาททั้งห้าอย่างของร่างกาย เช่น การใช้ตาหูฟัง การวาดเขียน และการกรอกน้ำ เป็นต้น กล่าวคือเป็นพัฒนาการทางร่างกายโดยการเจริญเติบโตของเด็ก แสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ สำหรับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กนั้นหมายถึง การที่เด็กได้แสดงออกทางความสามารถในการกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่น ลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ (Arnold Gesell 1880-1961)

ทฤษฎีพัฒนาของ จีเซลนั้นอธิบายถึงพัฒนาการทางกายที่มีรูปแบบที่แน่นอนและเป็นไปตามลำดับขั้น สภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยส่งเสริมและต่อเติมพัฒนาการของเด็ก จีเซลเน้นถึงการเติบโตและลักษณะของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ถึงแม้แบบแผนและขั้นตอนพัฒนาการจะเหมือนกัน พัฒนาการของเด็กเป็นกระบวนการที่ประสานสัมพันธ์กันทุกด้านทั้งร่างกาย จิตใจ ดังนั้นการพัฒนาเด็กจึงต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กันทุกด้าน ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายของจีเซลมีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กทั้งหมด 10 ด้านต่อไปนี้

1. ลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก
2. สุนิยส่วนบุคคล
3. การแสดงออกของอารมณ์
4. ความกลัว ความฝัน
5. ความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกทางเพศ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7. การเล่นและการใช้เวลาว่าง
8. การเรียน
9. จริยธรรม
10. ปรัชญาชีวิต

กีเซล ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยนั้นแสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ สำหรับพัฒนาการทางร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่น ลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถ

ของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของ 2 ส่วนคือระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกายโดยการบังคับส่วนต่างๆของร่างกาย กีเซลส์ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามแบบธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ แรกเกิดจนเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยตาและถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ศึกษาโดยละเอียด ภายหลังผลการศึกษได้ผลสรุปว่า ความสามารถของเด็กก็มีเป็นระยะและขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูก และประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง และกีเซลส์ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (gross motor development) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (fine motor or adaptive development) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้น พฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางด้านการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (language development) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทาง หน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง และภาษาพูดการเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (personal social development) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กีเซลส์พบว่าก่อนที่จะทำอะไรง่ายๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้นมีการเรียนรู้หลายขั้นตอน โดยในขั้นแรกทารกจะใช้มือตะปบ ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วหัวแม่มือจึงค่อยเลื่อนมาช่วยจับ ขั้นสุดท้าย คือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้วยิ่งไปกว่านั้น กีเซลส์และคนอื่นๆ ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมการปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า เรียกว่า Cephalo Caudal Sequence คือ หันศีรษะได้ก่อนชันคอแล้วจึงคว้า คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อ ยังมีพัฒนาการเริ่มจากใกล้ตัวก่อน เรียกว่า Proximodistal Sequence เช่น ที่แขนขา ทารกย่อมบังคับการเคลื่อนไหว แกว่งแขนขาได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล่องก่อนมือและใช้มือคล่องก่อนนิ้ว ดังนั้นเด็กเล็กๆเมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัว ต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้ว จึงใช้มือและนิ้วมืองัดกล่าวถ้าจะให้เด็กเล็กๆเขียนหนังสือมันจะได้

ตัวโต เพราะกล้ามเนื้อมียังใช้ไม่คล่องแคล่ว ได้แต่วาดแขนออกไปกว้างๆ ต่อเมื่อการบังคับ กล้ามเนื้อบรรลุนิติภาวะแล้วจึงสามารถเขียนตัวเล็กๆได้ เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อ และนิ้ว

ออร์ฟ Orff Schulwerk (Carl Orff) ซึ่งเป็นนักการศึกษา และนักประพันธ์เพลงชาว เยอรมัน โดยมีแนวความคิดเสริมพัฒนาการให้เด็กโดยเชื่อว่าการเรียนเกิดจากการปฏิบัติ โดยปฏิบัติ อย่างมีความสุข สนุกสนานกับจังหวะ และเพลง เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ เกิดความคิด สร้างสรรค์ มีความกล้าแสดงออก การใช้เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถเด็ก ใน บรรยากาศการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่ไม่ใช่การแข่งขัน จะสร้างความรู้สึกรักอบอุ่น ไว้วางใจ และ การปฏิบัติเพลงกับจังหวะจะสร้างความมั่นใจในตนเองแก่เด็ก และปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกรักดีกับการให้ ความร่วมมือกับสังคม (Carl Orff 1859-1982)

คาร์ค วิสเลอร์ (Clark Wissler) มีแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้สองด้าน คือ ทฤษฎี ขอบเขตทางวัฒนธรรม (Culture Areas) และแบบแผนวัฒนธรรม (Pattern of culture) โดยนัก ทฤษฎีท่านนี้ได้สังเกตรูปแบบวัฒนธรรมของชาวเอสกีโมและทำการศึกษาวัฒนธรรมจากทั่วโลก ซึ่ง พบว่าในวัฒนธรรมทุกระบบนั้นทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ มีใช้อยู่ในทุกสังคมใน ทุกมุมโลกโดยเรียกกระบวนดังกล่าวนี้ว่าระบบวัฒนธรรมสากล Clark Wissler (1921) ซึ่งตามระบบของ วัฒนธรรมในระดับสากล มีดังนี้

1. ภาษาสังคม มนุษย์ทุกสังคมมีภาษาพูด และภาษาเขียน ทุกอย่างมีความ เชื่อมโยงกับภาษา เช่น การเล่นเกม การเขียนนิทาน และทำทาง
2. ศิลปะ ศิลปะมีอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกชาติพันธุ์ เช่น การวาดรูป ชีตเขียน ดนตรีและการขับร้อง การเต้นและฟ้อนรำ การแกะสลักไม้ การละเล่น การแสดงละคร เป็นต้น
3. ระบบเศรษฐกิจ ระบบการแลกเปลี่ยนสินค้า ระบบเงินตรา การผลิต การจำแนกแจกจ่าย และการบริโภคสินค้า รวมถึงสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์
4. ความเชื่อและศาสนา พิธีกรรมทางศาสนา พิธีการรักษาโรค พิธีกรรม ที่เกี่ยวกับการเกิด และพิธีเกี่ยวกับการตาย
5. สถาบันครอบครัว ระบบเครือญาติ การแต่งกาย และการสืบทอดตระกูล
6. วัฒนธรรมประเพณีหรือพิธีกรรม ที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร การเดินทาง คมนาคมขนส่ง เครื่องนุ่งห่ม อาวุธสงคราม อาชีพ การเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม
7. ระบบการปกครองและรัฐบาล ระบบการเมืองการปกครอง ระบบนิติ บัญญัติ ระบบตุลาการและระบบควบคุมสังคม
8. การศึกษา ศักยภาพระหว่างคนต่างสังคม สงครามระหว่างเครือญาติ หรือสงครามในระหว่างคนในสังคมเดียวกัน
9. กีฬาและการละเล่น การออกกำลังกาย และกิจกรรมนันทนาการที่เกี่ยวข้อง
10. ระบบความรู้ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมถึงนิทานต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้คน

แนวทางการศึกษาของเด็กในช่วงอายุ 5 ปีแรก ตามปรัชญาหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 ให้ความสำคัญและกล่าวถึงแนวทางในการศึกษาของเด็กในช่วงวัย 5 ปีแรก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความเป็นธรรมชาติของเด็กด้านพัฒนาการ โดยขึ้นอยู่กับศักยภาพได้สิ่งแวดล้อมสังคม วัฒนธรรม ที่อยู่อาศัย ความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจ เพื่อเป็นการสร้างรากฐานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตัวเองและสังคม นอกจากนี้จากการพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เพื่อให้ได้รับการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างเต็มประสิทธิภาพ

เบญจา พิมจุฬา (2537:13) กล่าวถึงเพลงประกอบการสอนมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ เพลงจะช่วยกระตุ้นและเร้าให้นักเรียนเกิด ความสุขขณะเรียน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. เพลงช่วยทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย นักเรียนได้ร้องเพลง และเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง เช่น ประหมื่อให้จังหวะแสดงท่าทางประกอบ

3. ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เพราะนักเรียนได้ร้องเพลง และยังช่วยให้จำเนื้อหาได้อย่างรวดเร็วแม่นยำกว่าการเรียนธรรมดา

4. ช่วยทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทางด้านสังคม เพราะนักเรียนได้เข้าร่วมกลุ่มร้องเพลงกับเพื่อนๆทำให้ เกิดความพร้อมเพรียงเป็นหมู่คณะ

ราตรี รุ่งทวิชัย(2539:61) กล่าวได้กล่าวไว้ในเรื่องการสอนว่า หากครูมีเทคนิคในการนำเพลงมา สอดแทรกได้ทุกครั้งในกิจกรรมการเรียน นักเรียนจะมีความสุขในการเรียนมาก หรืออาจใ้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือทบทวนเนื้อหาการเรียน

นงเยาว์ศรีกรรณ(2543:23) ได้กล่าวว่าเพลงมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างยิ่งทุกวงการอาศัยเพลงเป็นสื่อกลางเพื่อนำ ไปสู่เป้าประสงค์ทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันการนำเพลงไปใช้ประกอบการสอนเด็กใช้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้สอนหรือสรุปจะช่วยให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน

ทฤษฎีพัฒนาของ จีเซล (Gesell) อธิบายถึงพัฒนาการทางกายที่มีรูปแบบที่แน่นอนและเป็นไปตามลำดับขั้น สภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยส่งเสริมและต่อเติมพัฒนาการของเด็ก จีเซลเน้นถึงการเติบโตและลักษณะของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ถึงแม้แบบแผนและขั้นตอนพัฒนาการจะเหมือนกันพัฒนาการของเด็กเป็นกระบวนการที่ประสานสัมพันธ์กันทุกด้านทั้งร่างกาย จิตใจ ดังนั้นการพัฒนาเด็กจึงต้องพัฒนาไปพร้อมๆกันทุกด้าน ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายของจีเซลมีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแต่งเพลง

กลุ่มเสี่ยงปัญญา (Penta Centric) รศ.พิชิต ชัยเสรี ได้กล่าวถึงกลุ่มเสี่ยงปัญญาไว้ในรายวิชาสัมมนาคุณาธิบายไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดการวิเคราะห์ดนตรีเพื่อจัดกลุ่มบันไดเสียง ผู้วิจัยได้นำระบบดังกล่าวนี้มาช่วยในการจัดการ ซึ่งท่าน ร.ศ. พิชิต ชัยเสรี ได้กล่าวถึงระบบดนตรีเกิดจากการนำเอาระบบเสียงทั้ง 7 เสียง มาทำการร้อยเรียงเสียง

ประสานกันและมีการหลบเสียงโดยไม่ใช้เสียงที่ 4 และเสียงที่ 7 ในบันไดเสียงนั้นๆ ซึ่งส่งผลให้เพลงในระบบดนตรีต่างๆมักจะมีเสียงหลักๆปรากฏอยู่ 5 เสียง ซึ่งพบมากในระบบดนตรีของวัฒนธรรมดนตรีในกลุ่มอุษาคเนย์ และยกตัวอย่างดนตรีไทยคือฆ้องวงใหญ่ เพราะฆ้องวงใหญ่นั้นเป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลงทำนองหลักของเพลง อย่างไรก็ตามแม้เสียงส่วนใหญ่ที่ปรากฏในเพลงบทเพลงหนึ่ง จะใช้เสียงแค่ 5 เสียงร้อยเรียงกันจนกลายเป็นกลอนเพลงในบทเพลงนั้นๆ คือการเอาทำนองหลักที่ว่านี้ไปแปรเป็นทำนองที่เหมาะสมกับบทบาทของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด เนื่องจากการบรรเลงจริงซึ่งมักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งในการแปรทำนองให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีมักมีการนำเอาเสียงทั้ง 7 เสียงมาใช้ทั้งหมด ดังนั้นเสียงดนตรีหรือกลุ่มเสียงที่นำมาใช้ในวัฒนธรรมดนตรีไทยจึงเป็นระบบเสียงที่เรียกกันว่า “Penta Centric” (พิชิต ชัยเสรี, 14 กุมภาพันธ์ 2553) ในระบบบันไดเสียงของดนตรีสากลนั้นมีการใช้โครงสร้างเสียงสองระบบ คือ โครงสร้างเสียงแบบระบบ 7 เสียง (Diatonic Scale) และโครงสร้างเสียงแบบระบบ 12 เสียง (Chromatic Scale) ในระบบการบรรเลงดนตรีสากลนั้นมีการใช้ระบบเสียง 5 เสียง โดยข้ามเสียงในตัวโน้ตเสียงที่ 4 และตัวโน้ตเสียงที่ 7 ในบันไดเสียง โดยเรียกระบบเสียงดังกล่าวนี้ว่า “Pentatonic Scale”

C	D	E	-	G	A	-
ด	ร	ม	-	ซ	ล	-

ตารางที่ 1 กลุ่มเสียงปัญจมูล Penta Centric หรือ Pentatonic Scale

รองศาสตราจารย์ข้าม พรประสิทธิ์ ให้คำอธิบายเรื่องวิธีการกำหนดบันไดเสียงดนตรีโดยหากกำหนดให้ลูกยอดนั้นเป็นเสียงมีตามผู้บรรเลงดนตรีไทยวงปี่พาทย์นิยม และไม่ว่าจะเป็นวงเครื่องสายหรือวงปี่พาทย์ เสียงลูกยอดของฆ้องวงใหญ่จะเป็นทางเสียงขวาเสมอ จะปรากฏตารางกลุ่มปัญจมูลที่แตกต่างจากเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ในระบบบันไดเสียงไทยนั้น ระบบเครื่องสายกำหนดให้เสียง “ฟา” เท่ากับลูกยอดของฆ้องวงใหญ่ โดยท่านได้กล่าวอธิบายดังนี้ ทางขวา(พชลตร), ทางกลางแหบ(มฟชทด), ทางนอก(รมฟลท), ทางเพียงอบน(ดรมชล), ทางกลาง(ทตรฟช), ทางใน(ลทดมฟ) และ ทางเพียงอล่าง(ชลทรม) (ข้าม พรประสิทธิ์, 20 มิถุนายน 2553)

จากข้อมูลในการจัดการระบบบันไดเสียงของกลุ่มเสียงระบบปัญจมูล ที่กล่าวมาแล้วนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.ข้าม พรประสิทธิ์ ประธานสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านให้คำอธิบายในเรื่องการแบ่งกลุ่มเสียงอย่างเป็นระเบียบวิธีไว้แล้วโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถนำมาเชื่อมโยงอธิบายในเรื่องกลุ่มของตัวโน้ตที่เป็นบันไดเสียง เพื่อให้สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนและเกิดความเข้าใจตรงกันในการศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ได้กล่าวถึงจังหวะของการบรรเลงเพลง ประกอบด้วยการเน้นเสียงและความยาวของเสียง โดยหมายถึงเสียงยาวสั้นหรือเสียงหนักเบา ซึ่งประกอบอยู่ในส่วนของประโยคที่สลับซับซ้อนกันไปในวิถีแห่งการดำเนินของบทเพลง ควบไปด้วยจังหวะที่ดำเนินไปเป็นระยะๆตามแบบของการประพันธ์เพลง ทั้งนี้จังหวะยังมียอดประกอบต่างๆหลายด้านด้วยกัน ได้แก่

อัตราจังหวะ (Meter) การกำหนดของเสียงดนตรีจะต้องอาศัยเวลาเป็นสิ่งที่กำหนดช่วงของ

ระยะของเวลาอย่างสม่ำเสมอ เราเรียกว่าจังหวะเคาะ(Beat) ซึ่งเปรียบเสมือนนาฬิกาเดิน เป็นการเคาะจังหวะพื้นฐานของดนตรีหรือเพลง เกิดจากการเคาะหรือการเน้น (Accent)

ความเร็วจังหวะ (Tempo) เป็นภาษาอิตาเลียน หมายถึง เวลาในทางดนตรีหมายถึงความเร็ว (ณัฐรต์ สุทธิจิตต์, 2532: 21) ไว้ดังนี้

Largo (ลาร์โก)	แปลว่า	ช้ามาก
Lento (เลนโต)	แปลว่า	ช้า
Andante (อัลตาเลเต)	แปลว่า	ค่อนข้างช้า
Allegro (อัลเลโก)	แปลว่า	เร็ว
Presto (เพรสโต)	แปลว่า	เร็วมาก

ลีลาจังหวะ (Rhythmic Pattern) เป็นรูปแบบของจังหวะที่กำหนดขึ้นของบทเพลง หรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อจังหวะต่าง ๆ ของบทเพลง เช่น

เพลง 2 จังหวะ 2/4 ลีลาจังหวะมาร์ช (March)

เพลง 3 จังหวะ 3/4 ลีลาจังหวะวอลซ์ (Waltz) หรือควิกวอลซ์ (Quick waltz)

เพลง 4 จังหวะ 4/4 ลีลาจังหวะสโลว์ (Slow) แทงโก (Tango) โซล (Soul)

การใช้เพลงประกอบการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ(2533:33) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนำเพลงมาเพื่อใช้ประกอบการสอน ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายวิชาเรียน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากบทเรียนโดยไม่รู้ตัวเพราะเป็นการเรียนรู้ผ่านเล่น
3. เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับการร้องรำไปด้วยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมแก่เด็ก ได้มีโอกาสเข้ากับผู้อื่นและร่วมงานกันได้อย่างมีความสุข
5. ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มในการแสดงท่าทางประกอบ
6. เพื่อกล่อมเกล้าให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละไม

ปริญญา สุขศรีใส (2554:24) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน โดยไม่รู้ตัวเกิดความเพลิดเพลินไม่เบื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กกล่อมเกล้าให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยนแต่กล้าแสดงออกรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการทางด้านอื่นๆต่อไป สุมณาพานิช (2531: 98)กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้แก่เด็ก
4. เพื่อให้เด็กมีความคิดริเริ่มแสดงนา ประกอบบทเพลง

5. เพื่อกล่อมเกลานิมนัสย์อ่อนโยน ละมุนละไม

6. เพื่อปลูกฝังนิสสัยและพื้นฐานทางนาฏศิลป์และดนตรีเบื้องต้นให้แก่เด็ก

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายสำหรับใช้เพลงประกอบการสอนเพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน โดยไม่รู้ตัว เกิดความเพลิดเพลินไม่เบื่อและช่วยกล่อมเกลานิสสัยอ่อนโยนแต่ กล่าวแสดงออกรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน หลักการใช้เพลงประกอบการสอน เบญจา พิมจุฬา (2537:13) ได้กล่าวถึงหลักการใช้เพลงส่งเสริมการสอนไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นเพลงที่สอดคล้องตรงตามเนื้อหาในบทเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ต้องใช้ให้เหมาะสมกับช่วงวัยและโอกาส

3. ต้องใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนในการเรียนรู้ของนักเรียน คือ เรียงตามลำดับจาก

ง่ายไปหายาก

เยาวพา เดชะคุปต์(2542:94) ได้กล่าวถึงการนำเอาเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอนสามารถเลือกทำได้หลายกิจกรรม ดังนี้

1. ร้องเพลงให้จังหวะ – ทาทางประกอบ

2. ร้องเพลงทาสีเสียงดัง – ค่อย ไม่มีเสียงแสดงท่าทาง

3. ร้องเพลงประสานเสียง

4. เล่นบทบาทสมมติ

5. ทำท่าทางไม่ขยับเขยื้อน

6. เกมส์ทำตามสั่ง

ธวัช วันชูชาติ(2542:138) ได้กล่าวไว้ว่าเพลงที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยมีผู้แต่งไว้เป็นจำนวนมากครูสามารถเลือกมาใช้ประกอบการสอนทักษะต่างๆ ได้โดยสะดวกการเลือกเพลงประกอบการสอนมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. เนื้อเพลงสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะสอน

2. ภาษาที่ผู้แต่งเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3. ทำนองเพลงง่ายๆนักเรียนเคยได้ยินอยู่เสมอ

4. เนื้อเพลงไม่สั้นหรือยาวเกินไป

5. ประเภทของเพลงควรมีเพลงหลายประเภท เช่น เพลงไทยเดิม เพลงสากลเพลง

ลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้านที่ครูเห็นเหมาะสม จึงสรุปได้ว่าหลักการใช้เพลงประกอบการสอนว่าเนื้อ

เพลงสอดคล้องกับ เนื้อหาที่จะสอนภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยเนื้อเพลงไม่สั้นหรือยาวเกินไป

ต้องใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน คือเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก

การแต่งเพลงประกอบการสอน

ปริญญ์ สุขศรีใส(2554:24) ได้กล่าววว่าหลักการเพลงมาใช้ในการประกอบการสอนนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือหลักสูตรและตัวเด็ก ต้องเลือกเพลงที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับตัวเด็กมากที่สุด และเพลงที่นำมาใช้ในการสอนอ่านภาษานั้นต้องเป็นเพลงที่สอดคล้องกับ ลักษณะของผู้เรียนครูต้องทำความเข้าใจนักเรียนถึงความต้องการและสิ่งใดที่บกพร่องจากการ เรียนรู้ที่จำเป็นจะต้องฝึกฝนเพิ่มเติมนอกจากนี้ควรนึกถึงวัน เวลาและโอกาสที่จะนำเพลงมาใช้ ประกอบการสอน

เนื่องจากเพลงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานแล้ว สิ่งที่เกิดในช่วงปฐมวัยสมควรได้รับสาระประโยชน์ทางการเรียนรู้ คือเรื่องของภาษาพูดโดยผู้ออกแบบ การสอนหรือครูควรเลือกเพลงที่มีภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่มีเนื้อระดับง่าย และสามารถนำมา ประยุกต์ให้เด็กลองใช้ในชีวิตประจำวันได้

อำไพ สุจริตกุล(2530:29) ได้กล่าวถึงการแต่งเพลง การแต่งเพลงสำหรับเด็กหรือแต่ง เพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดแนวคิดให้ชัดเจน ว่าต้องการสอนอะไร
2. เรียบเรียงเป็นเนื้อเพลงคร่าวๆก่อน ด้วยถ้อยคำสั้นๆ เข้าใจง่าย
3. หาทำนองที่คุ้นหูเช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงร่ำวง เพลงโฆษณา หรือ แต่งขึ้นเอง
4. ลองบรรจุเนื้อร้องลงตามทำนองและจังหวะ
5. แก้ไขปรับปรุงเนื้อร้องให้เข้าทำนองจนเป็นที่พอใจอยากปรบมือเข้าจังหวะ และ ควรเลือกจากทำนองเพลงยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คน ส่วนใหญ่ได้ ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ ทั้งครูและเด็กจะร้องได้ง่ายขึ้น

การกำหนดเป้าหมายในการแต่งเพลงนั้นสำคัญ เพราะทำให้รูปแบบการดำเนินทำนองและ การเรียบเรียงถ้อยคำเนื้อร้องในบทเพลงมีความสละสลวย โดยการที่เลือกใช้ทำนองที่คุ้นหูเช่น เพลง ตลาดหรือเพลงพื้นบ้านและพื้นเมืองที่คุ้นเคยในแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ มาประยุกต์ดัดแปลงหรือใส่แต่ง เนื้อร้องใหม่โดยคำนึงถึงจังหวะและช่วงเสียง จะทำให้ได้บทเพลงที่มีความไพเราะและน่าสนใจ

ยุพิน พิพิธกุล(2522: 234-235) เสนอแนะแนวคิดวิธีการการแต่งเพลงประกอบการเรียน การสอนโดยมีลำดับขั้นตอนความคิด ดังนี้

1. แต่งโดยเทียบเนื้อร้องและทำนองเดิมที่เขามีร้องกันอยู่แล้ว
2. การเลือกทำนองเพลงนั้นควรเลือกทำนองที่ฟังแล้วเกิดความรู้สึกคุ้นเคยสนุกสนาน อยากปรบมือเข้า จังหวะและควรเลือกจากทำนองเพลงยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอทั้งครูและเด็กจะร้องได้ง่ายขึ้น
3. การใช้ถ้อยคำควรดูด้วยว่าตอนใดควรเป็นเสียงสั้น ตอนใดควรเป็นเสียงยาว เฉพาะตอนลงท้ายที่ เป็นเสียงสั้นจะทำให้ไม่ไพเราะ
4. ก่อนลงมือแต่งเพลงต้องฝึกซ้อมร้องเพลงเดิมให้คล่องเสียก่อน และศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาแต่งให้ลึกซึ้ง
5. เขียนเพลงเดิมไว้แล้วแต่งเพลงเทียบเคียงโดยให้มีจำนวนพยางค์เท่ากันหรืออาจ มากกว่าน้อยกว่าก็ได้
6. ควรเป็นเพลงสั้นๆ ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การแต่งเพลงประกอบการสอนนั้นควร คำนึงถึงหลักสูตรระดับเด็ก ต้องเลือกเพลงที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับ ตัวเขา มากที่สุดนอกจากนี้ควรคำนึงถึงวัน เวลาและโอกาสที่จะนำเพลงมาใช้ประกอบการ สอนควรเลือกจากทำนองเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอทั้งครูและเด็กจะ ร้องได้ง่ายขึ้น การเลือกเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการด้านศึกษาในระดับปฐมวัยนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาของมนุษย์เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตได้มากถึงร้อยละ 80 ของมนุษย์วัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังเป็นช่วงที่มีการเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเด็กปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อม ให้แก่เด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่วัยเรียนในระดับประถมศึกษา และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้การผูกพันอบรมเลี้ยงดูโดยปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีทางสังคมให้แก่เด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางในการจัดการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สถานศึกษาต่างๆในท้องถิ่นสามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเด็กครูผู้สอน สถานศึกษา ปรับตามสภาพปัญหาความต้องการความพร้อมหรือปรับให้มีเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ โดยมีหลักการเดียวกัน

วรรณิตา วงษ์สาจันทร์ ผู้ชำนาญการด้านการศึกษาในระดับปฐมวัย กล่าวถึงอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานให้ชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมบูรณ์ทางพัฒนาการอย่างสมวัย มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างอันเป็นอัตลักษณ์ระหว่างบุคคลโดยใช้กิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมความพร้อมของเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้การศึกษาระดับปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของเด็ก และเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนภายใต้บริบท อารยธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน เนื่องด้วยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. หลักการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรง สมบูรณ์กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง ระวังแฉ่งใส สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขรวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์บนชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
2. หลักการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยจัดการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่และการจัดการเรียนการสอน โดยการผ่านการเล่นและกิจกรรมเหมาะสมกับวัยโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นผู้เรียนให้สนุกเล่นให้มีความรู้และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล
3. หลักการสร้างเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นคนไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอัน ดีงามเคารพนับถือและกตัญญูทุกเวทีต่อบิดามารดา มีชาติศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศไทย

4. หลักความร่วมมือโดยครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาร่วมมือกัน ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับช่วงวัยสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5. หลักการแห่งความสอดคล้องอุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องสอดคล้องกับ สารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545 นโยบาย ของการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ หลักการสร้างหลักสูตรเป็นสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดการประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปีจึงต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยง ควบคู่กับการให้การศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญารวมทั้ง การสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการ ผ่านการเล่น และการจัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าที่เหมาะสมวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ตระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็ก เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้แต่ละคน ได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพของพัฒนาการสูงสุด และนำไปสู่ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดีคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือ

จากบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สมาคมการอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย (1994 อ้างถึงใน จินตนา ท้วนพงษ์, 2551)ได้ให้ความหมายของ “หลักสูตรปฐมวัย” โดยกล่าวว่าหมายถึงกรอบโครงสร้างซึ่งกำหนดสาระเนื้อหา ที่เด็กต้องเรียนรู้กระบวนการที่จะช่วยให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และสิ่งที่ครูทำหรือปฏิบัติเพื่อช่วยให้เด็กบรรลุวัตถุประสงค์รวมทั้งตลอดถึงบริบทที่การเรียนการสอนเกิดขึ้น ความต้องการและความสนใจของเด็กแต่ละบุคคล วีรบุรุษ ปิณฑวนิช (2544) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง ที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเพราะหลักสูตรคือแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนเก่งและดี นอกจากนี้ยังมีความสุขตามความรู้ตามจุดหมายของชาติ คอลเนลลี และแคลนดินิน (Connelly & Calndinin, 1988) ได้กล่าวถึงการพิจารณาหลักสูตรในแง่ของการจัดประสบการณ์โดยได้มุ่งเน้นที่ประสบการณ์และสถานการณ์การมองหลักสูตรในที่จะมุ่งของทั้งกระบวนการไม่เน้นมองในส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งสอดคล้อง กับนักการศึกษา บิลแมน และ

เซอร์แมน (Billman & Sherman, 1996) ที่กล่าวว่าหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของเด็กตั้งแต่เด็กมาถึงโรงเรียนในตอนเช้าจนกระทั่งกลับบ้าน สรุปได้ว่าหลักสูตรปฐมวัยหมายถึงกรอบโครงสร้างซึ่งกำหนดเนื้อหาสาระที่เด็กสนใจ และต้องการเรียนรู้รวมทั้งทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนตั้งแต่เช้าจนกลับบ้าน หลักสูตรและการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันมิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สมาคมการอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย สหรัฐอเมริกาได้ให้ข้อเสนอในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย Bredekamp and Copple (1997) ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรปฐมวัยควรครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของเด็กได้แก่พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ และสุนทรียศาสตร์ รวมตลอดถึงพัฒนาการด้านสติปัญญา และภาษา
2. หลักสูตรปฐมวัยควรบูรณาการเนื้อหาวิชาการต่างๆเข้าด้วยกัน และมีความหมายต่อตัวเด็ก
3. หลักสูตรปฐมวัยสร้างขึ้นบนพื้นฐานของสิ่งที่เด็กรู้อยู่แล้ว และสามารถทำได้หรือบนพื้นฐานความรู้เดิมของเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กมั่นคงและส่งเสริมการได้มาซึ่งทักษะความคิดรวบยอดใหม่ๆ
4. การวางแผนหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ควรบูรณาการวิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่มีความหมายต่อตัวเด็กและส่งเสริมพัฒนาการ ด้านความคิดรวบยอด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหนึ่งถือเป็นกลยุทธ์ที่จำเป็นต้องใช้ในบางโอกาส
5. หลักสูตรควรส่งเสริมพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจกระบวนการและทักษะ นอกจากนั้นควรส่งเสริมการนำไปปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ใหม่
6. หลักสูตรควรส่งเสริมความเชื่อทัศนคติและวัฒนธรรมทางบ้านของเด็กรวมถึงการกระตุ้น ให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน
7. จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของหลักสูตรควรสะท้อนความเป็นจริงของสังคมสัมพันธ์ กับอายุของเด็กที่ต้องการใช้และสอดคล้องกับบริบทที่เด็กอาศัยอยู่
8. เมื่อมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ครูควรบูรณาการเทคโนโลยี ให้เป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน กระบวนการในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเลือกหัวข้อหรือหัวหน่วยการเรียนรู้

กอร์ดอน และวิลเลียม-บราวน์ (Gordon & Williams, 1995) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการวางแผน และพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรครูจะมีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ตน ต้องการให้เด็กเรียนรู้โดยครูจำเป็นต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ได้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความสะดวก ในการประเมินผล
2. พิจารณาส่งที่จำเป็นตามลำดับก่อน-หลัง (Establish priorities) ครูควรพิจารณาจุดประสงค์ ของหลักสูตรที่ตนเห็นว่าสำคัญที่สุดประมาณ 3-5 จุดประสงค์ และให้เหตุผลสำหรับการเลือก จุดประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงสิ่งที่ตนให้ความสำคัญในการวางแผนหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย
3. ทราบแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวางแผน และพัฒนาหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การทราบแหล่งทรัพยากร ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น 1.วัสดุอุปกรณ์ในการสอน หรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ต่างๆ 2.บุคลากรเช่น พ่อ แม่หรือบุคคลที่มีความรู้ด้านต่างๆ ในชุมชน 3.สถานที่ที่สำคัญในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น
4. เวลาในการวางแผนล่วงหน้าครูจำเป็นต้องหาเวลาในการวางแผนหลักสูตร การเรียนการสอน โดยอาจมีการวางแผนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ หรือ 1 เดือน เป็นต้น
5. การประเมินของครูจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตรที่ตนวางแผนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อดูว่าหลักสูตรที่ตนวางแผนนั้น เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการหรือไม่ (นกเนตร ธรรมบวร, 2549)

สรุปว่าการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งต้องครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา ผ่านกระบวนการที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่สะอาดปลอดภัย อากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยนี้นับว่ามีผลต่อทัศนคติของเด็กโดยเฉพาะ เด็กที่เพิ่มมาเข้าโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ลิปเปอร์, วทิตอร์สปูน และบาบารา (Leeper witherspoon & Babara, 1984) เสนอว่าการจัดการสภาพแวดล้อม (Physical facilities) สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยเป็นการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและเรียนรู้จากสิ่งที่มีนามธรรมให้มากที่สุด
2. ความปลอดภัยของเด็กและครู การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากที่สุด

3. ปรัชญาการศึกษาของเด็กปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรให้เหมาะสมกับปรัชญาการศึกษาของเด็กในวัยนี้กล่าวคือห้องเรียนควรมีขนาดกว้าง มีการจัดมุมประสบการณ์มีตู้เก็บอุปกรณ์มีบริเวณจัดวางสิ่งของบริเวณที่รับประทานอาหารควรแสงสว่าง และมีสีสดใส อากาศถ่ายเทได้สะดวกและควรมีบริเวณที่ให้ครูทำงาน ควรมีบริเวณสำหรับเด็กเก็บหนังสือและอุปกรณ์บริเวณสำหรับเอาไว้ต้อนรับผู้ปกครอง บริเวณสำหรับให้ครูฝึกสอน รวมทั้งควรมีบริเวณที่จัดให้เด็กฝึกการเข้มาเรียนร่วมในโครงการกับเด็กปกติ และยังมีบริเวณสถานที่สำหรับเด็กเล่นกลางแจ้งที่สามารถเข้าสู่ห้องเรียนได้สะดวก

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อเนื่อง จากธรรมชาติของเด็กวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ค้นคว้าทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้นการจัดการเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจึงจะสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาดน้ำหนักจำนวนสีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

สิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันและเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีสำหรับการศึกษาของเด็กปฐมวัย สิ่งของเด็กในช่วงระดับปฐมวัยสมควรได้รับประโยชน์ อันจะนำมาซึ่งการหลอมรวมให้เด็กมีความฉลาดทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นคนดีต่อสังคมและมีความรู้เหมาะสมกับวัยอย่างเต็มที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) โดยใช้กระบวนการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participant Action Research) และนำมาประพันธ์จังหวะทำนองเพลง เนื้อร้อง และท่าทางประกอบที่ส่งเสริมการพัฒนาการของเด็กช่วงปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
2. นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นไปออกแบบแนวการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. สร้างนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. ทดลองใช้นวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
5. ปรับปรุงนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จำนวน 1 ห้อง เพื่อศึกษาและเพื่อทราบความต้องการในสื่อนวัตกรรมของเด็กปฐมวัยในด้านการเสริมพัฒนาเรื่องใด จากการออกเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับปฐมวัย ได้แก่ นายวิระพล อิกะ (ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) นางพิไลลักษณ์ ประพฤติชูวงศ์ (รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) และ นางประยูร คำแท่ง (หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) จากการสัมภาษณ์ข้อมูลปัญหาและความต้องการ พบว่าบุคลากรมีประเด็นปัญหาและความต้องการดังนี้

อาจารย์พิไลลักษณ์ ประพฤติชูวงศ์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวถึงเด็กปฐมวัยส่วนมากไม่สามารถทำกิจกรรมเข้าจังหวะที่ถูกต้อง ทางโรงเรียนจึงมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ และสร้างความเข้าใจเพื่อทำให้เด็กปฐมวัยได้รับทั้งประโยชน์และความสนุกสนานควบคู่ไปด้วย (พิไลลักษณ์ ประพฤติชูวงศ์, สัมภาษณ์. 15 มกราคม 2564)

อาจารย์วิระพล อิกะ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวถึงเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 ไล่ระดับชั้นลงไป ไม่ค่อยมีความเข้าใจซาบซึ้งในดนตรีโดยสังเกตจากการทำกิจกรรมเข้าเคลื่อไหวจังหวะ ไม่ค่อยสนใจในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวที่ควร จึงมีความต้องการในด้านเสริมสร้างพัฒนาการ และสร้างความเข้าใจเพื่อพัฒนาปรับปรุงทำให้เด็กปฐมวัยกระตือรือร้นและมีความเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ (วิระพล อิกะ, สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2564)

อาจารย์ประยูร คำแท่ง หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวถึงเด็กในระดับชั้นอนุบาลมีความน่าเป็นห่วง เพราะในช่วงยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะต้องเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรมต่างๆซึ่งมีความแตกต่าง จากการเรียนในห้องเรียนที่จะได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆและครูอาจารย์ การนำเสนอสิ่งเร้าด้านดนตรีเพื่อสอดแทรกสาระความรู้และประโยชน์มีความจำเป็นมาก เช่น การได้ยืนเพลงสนุก เพลงที่แปลกหูใหม่ๆ การได้เลียนแบบท่าทาง และการร้องเพลง (วีระพล ธิกะ, สัมภาษณ์. 18 มกราคม 2564)

ผู้วิจัย ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นไปออกแบบแนวการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การลงเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดย เลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับปฐมวัย ได้แก่ นายวีระพล ธิกะ (ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) นางพิไลลักษณ์ ประพศิตชูวงศ์ (รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) และ นางประยูร คำแท่ง (หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์) จากการสัมภาษณ์ข้อมูลปัญหาและความต้องการของทั้ง 3 ท่าน สรุปประเด็นได้ดังนี้

- 1.เด็กปฐมวัยส่วนมากไม่สามารถทำกิจกรรมเข้าจังหวะที่ถูกต้อง
- 2.ทางโรงเรียนต้องการสื่อการเรียนการสอนที่เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ
- 3.สิ่งเร้าความสนใจเพลงในการดำเนินกิจกรรมใหม่ๆที่น่าสนใจ

อาจารย์วีระพล ธิกะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ และผู้วิจัย
ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

สร้างนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ จึงทราบความต้องการในเรื่องการสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะให้ถูกต้องนั้น ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะประพันธ์เพลง และจัดชุดกิจกรรมเสริมพัฒนาการขึ้นใหม่ เพื่อให้ทันสมัยและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

โครงสร้างเสียงในการออกแบบเพลง

ในการออกแบบเพลงผู้วิจัยได้คำนึงถึงทฤษฎีและหลักการทำเพลงสำหรับเด็ก โดยในการแต่งเพลงเสริมพัฒนาการนี้จะใช้โน้ตประเภท 5 เสียง หรือเสียงปัญจมูล (Pentatonic Scale) เนื่องจากเป็นโครงสร้างเสียงที่ฟังเข้าใจง่ายเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยทั่วไปต่าง ๆ นั้นก็นิยมใช้โครงสร้างเสียงชนิดนี้เช่นเดียวกัน และการเคลื่อนตัวโน้ตจะไม่กระโดดข้ามเสียงมากเพื่อความสละสลวยและเพื่อให้เด็กร้องเพลงโดยจดจำทำนองและเนื้อเพลงได้ง่าย

C	D	E	-	G	A	-
ด	รี	มิ	-	โซ	ลา	-

ลักษณะของโครงสร้างเสียงปัญจมูล (Pentatonic Scale) เป็นลักษณะโครงสร้างเสียงเพลงที่มี 5 เสียง ในการดำเนินงานซึ่งในด้านทฤษฎีดนตรีไทยนั้น คือบันไดเสียงเพียงอาบน มีโน้ตประกอบไปด้วย โด เร มี ซอล และ ลา

โครงสร้างจังหวะ

ในการออกแบบจังหวะการประพันธ์เพลงครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาและพบว่าเพลงในอัตราจังหวะ 4/4 หรือ มีโน้ตตัวดำได้สี่ตัวในหนึ่งห้อง โดยเลือกระดับความเร็วของจังหวะ (Tempo) ที่ความเร็ว 120 BPM (Beat per Minuet) หรือเรียกด้วยชื่อทางศัพท์เฉพาะว่า อัลเลโก้ (Allegro)

การออกแบบเนื้อร้อง

การออกแบบเนื้อร้องในบทเพลงนี้ผู้วิจัยคำนึงถึงประเด็นความต้องการ ในการเน้นสาระ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เด็กปฐมวัยในการนับจังหวะ จึงสร้างเนื้อร้องเกี่ยวกับการปรบมือโดนมมีเนื้อหา ดังนี้

เนื้อเพลงปรบมือ 2 3 4

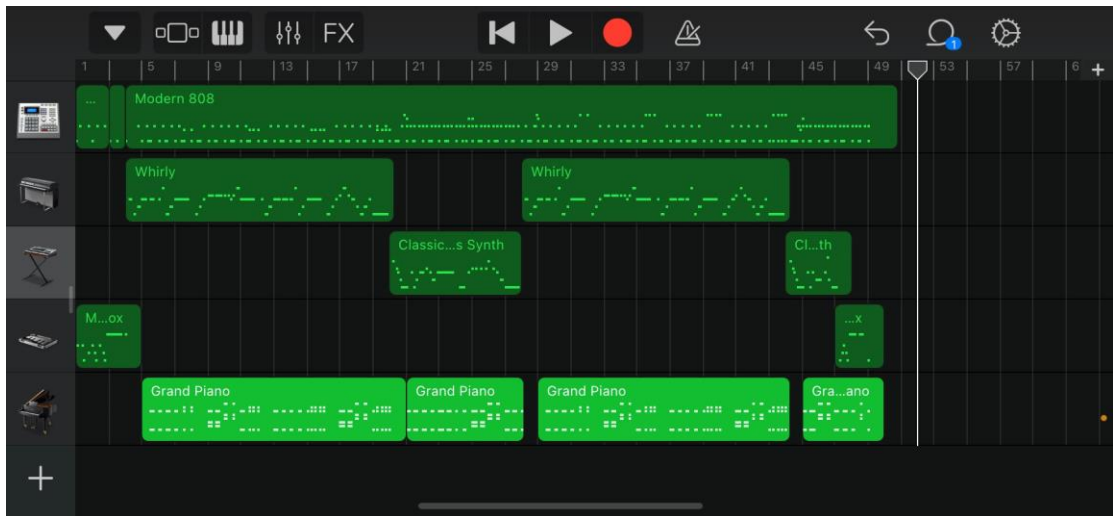
ปรบมือ 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดังดัง (clap clap)
ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเรามาปรบพร้อมกัน (clap clap clap)
ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดังดัง (clap clap clap clap)
4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (clap clap clap clap)

ย่าเท้า 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดังดัง (ปัม ปัม)
ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเราย่ำพร้อมกัน (ปัม ปัม ปัม)
ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดังดัง (ปัม ปัม ปัม ปัม)
4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (ปัม ปัม ปัม ปัม)

การบันทึกเพลง

ในการบันทึกเสียงในการสร้างเพลงขึ้นมาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ Application Garageband . ในระบบปฏิบัติการ IOS ของอุปกรณ์แบรนด์ MAC โดยใช้เครื่อง Iphone11 ในการดำเนินงานเสร็จสมบูรณ์ โดยแยกแทร็คในการสร้างเพลงดังนี้ คีย์บอร์ด เปียโน กลอง และเสียงร้อง

โดยแบ่งส่วนท่อนเพลงประกอบด้วย Intro Verse1 Verse2 และ Outro ผู้วิจัยใช้เวลาศึกษาและประพันธ์เพลงโดยใช้เวลาประมาณ 60 วัน จากนั้นจึงบันทึกเพลง และออกแบบทำแผ่นประกอบเพลง จากนั้นจึงบันทึกวีดิโอการแสดงประกอบเพลง โดยใช้ชื่อเพลงว่าเพลงปรบมือ234

Application Garageband

ทดลองใช้นวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัส covid-19 ทางโรงเรียนจึงให้เด็กๆเรียนผ่านระบบ Online ผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำกิจกรรมจาก Onsite เป็นการวางแผนทำคลิปกิจกรรมดนตรีและจังหวะเพื่อเสริมพัฒนาการแทน โดยส่งมอบให้คุณครูประยูร คำแท่ง หัวหน้าฝ่ายปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งท่านได้เลือกกลุ่มเด็กนักเรียนห้องประจำที่ท่านดูแลคือห้องอนุบาล 3/2 เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองในการทำกิจกรรม โดยนำเอาเพลงและคลิปการแสดงเพลงเด็ก ไปแสดงและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยในระบบ Online Meeting

ครูประยูร คำแพง และผู้วิจัย ณ โรงเรียนเพชรบูรณ์

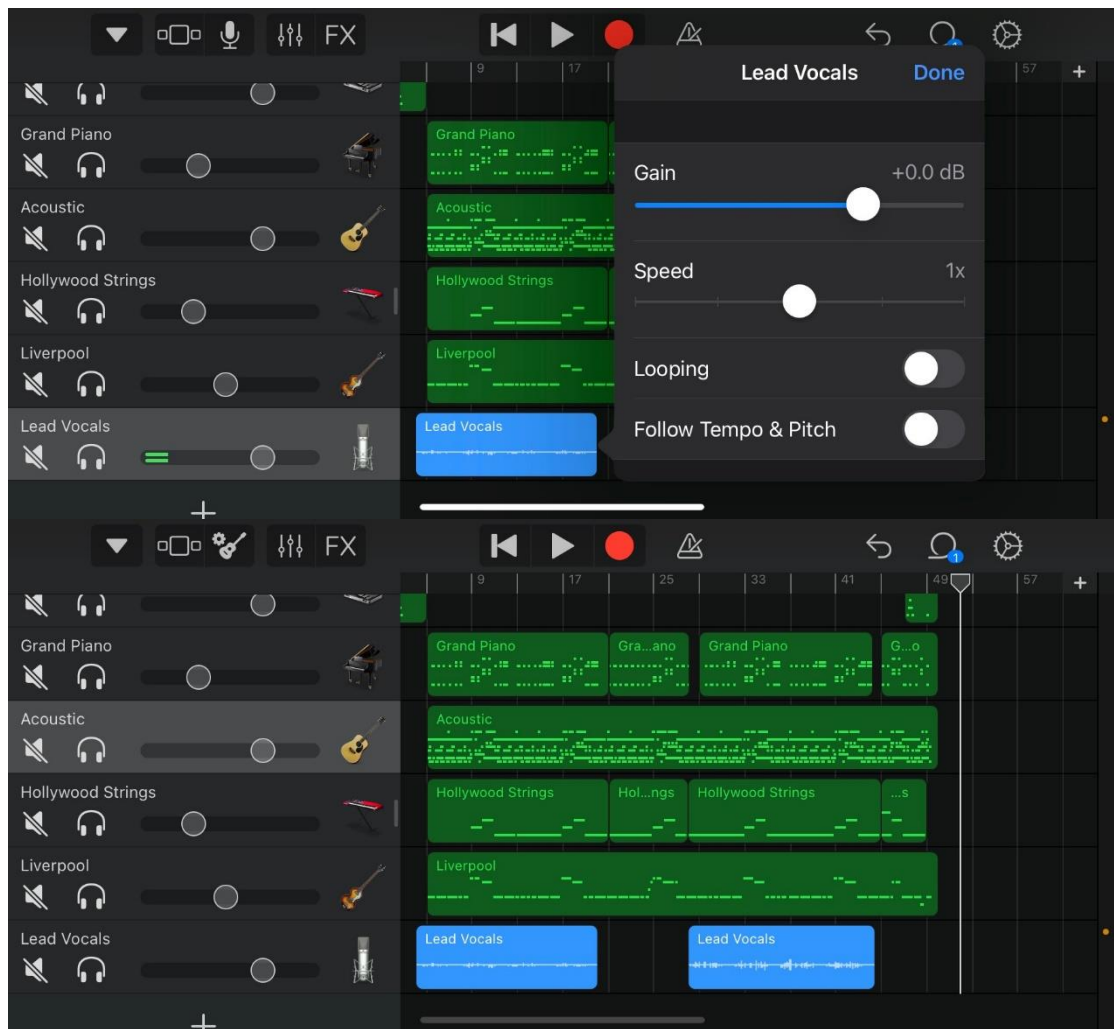

ห้องอนุบาล 3/2 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

ปรับปรุงนวัตกรรมในลักษณะชุดการจัดกิจกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากการนำเอานวัตกรรมเพลงปรบมือ234 มอบแต่อาจารย์โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ไปใช้ ซึ่งได้รับผลการประเมินทดลองการใช้การอาจารย์ประยูร คำแพง ว่ามีคุณภาพและสามารถใช้กับ เด็กอนุบาล 3/2 ได้เป็นอย่างดี แต่มีข้อเสนออยากให้บทเพลงมีความสนุกเพลิดเพลิน มีเสียงที่ฟัง สนุกสนานมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงปรับปรุงนวัตกรรมเพลงโดยปรับเปลี่ยนเสียงเครื่องดนตรีเข้าไปอีกสองชนิด ได้แก่ เสียง เครื่องดนตรีกีตาร์ และเสียงเครื่องดนตรีเบส ซึ่งเพิ่มสีสัน (Tone Colour) ให้บทเพลงสดใสและมีมิติ มากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำไปเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์

Application Garageband ปรับปรุงเพิงเครื่องดนตรีกีตาร์ และเพิ่มเครื่องดนตรีเบส

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ สำหรับเด็กระดับปฐมวัยเพื่อเตรียมพร้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ด้วยการสอดแทรกสาระในกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาการด้านต่างๆให้ดีขึ้น การเรียนรู้ที่ดีขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมคือ เด็กและครูผู้สอน ต้องหลอมรวมเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งกันและกัน เนื่องจากเด็กจะมองและจำ ครูผู้สอนเป็นต้นแบบที่สร้างแรงบันดาลใจให้แก่พวกเขา เด็กปฐมวัยใช้ทักษะการเรียนรู้จากการสังเกตด้วยการมองตัวอย่าง และทำการเลียนแบบตาม บุคคลที่ใกล้ชิด ได้แก่ พ่อ แม่ และครูผู้สอน การปรับสภาพแวดล้อมโดยอาศัยเครื่องมือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยดนตรีและจังหวะ จึงเป็นสิ่งที่สร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กมีสมาธิในการเรียนรู้ สามารถทำให้เด็กสนุกสนาน พร้อมทั้งเป็นการกระตุ้นความสนใจให้รับรู้ และหลอมรวมเป็นสภาพแวดล้อมเดียวกันกับครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นคือการบูรณาการทักษะดนตรีเข้ามามีกิจกรรมการสอน โดยใช้ทักษะดนตรีสอดแทรกในกิจกรรมสำหรับเด็ก ได้แก่ การร้องเพลง การเต้น การคิดอ่าน และการเต้น เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ส่วนต่างๆ เรียนรู้ทักษะด้านดนตรีจากการร้องและเข้าจังหวะ เกิดความคิดจินตนาการและการเข้าสังคมกับหมู่คณะ การฝึกทักษะด้วยการปฏิบัติซ้ำๆหลายครั้ง เป็นการย้ำเพื่อปลูกฝังและสร้างทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสร้างเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออกอีกด้วย

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือช่วงอายุของเด็กเล็กระหว่างแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี มีประเด็นการพัฒนา 4 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง ความสามารถในการใช้ร่างกาย ในการเคลื่อนไหว การทรงตัว การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การใช้ประสาทสัมผัสต่างๆกับการใช้มือในการทำกิจกรรม
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงออก ด้านอารมณ์ความรู้สึก การแยกแยะและควบคุมอารมณ์ เมื่อเจอปัญหาได้อย่างเหมาะสม
3. พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ หรือปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การปรับตัวให้เข้ากับสังคม รู้จักความร่วมมือกับผู้อื่น การปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มารยาทในสังคม มีความรับผิดชอบ และระเบียบวินัย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ การเข้าใจในสิ่งต่างๆ การเข้าใจในเหตุและผล กระบวนการคิด การวิเคราะห์การแก้ไข ปรับปรุง และการแก้ไขซึ่งปัญหา

ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของพัฒนาการพัฒนาร่างกาย ได้แก่ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงออกแบบและจัดชุดกิจกรรมโดยมีทั้งสิ้น 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ประเภทการเคลื่อนไหวตามจังหวะ ด้วยวิธีปรบมือตามครูผู้สอนให้เข้ากับจังหวะ ได้แก่ ปรบมือสลับ ซ้ายขวา บนล่าง หน้าหลัง และการย่อเท้า

ประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยได้รับจากกิจกรรมที่ 1 ได้แก่

1. เกิดสมาธิในการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว
2. เกิดการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่
3. ฝึกการเข้าจังหวะซ้ำเร็ว
4. สนุกสนานเพลิดเพลินใจ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมพื้นฐาน

1.ครูสร้างข้อตกลงกับเด็กดังนี้

- ครูเคาะจังหวะซ้ำให้เด็กเคลื่อนไหวซ้ำ
- ครูเคาะจังหวะเร็วให้เด็กเคลื่อนไหวเร็ว
- ถ้าครูเคาะจังหวะ2ครั้งติดกันให้เด็กหยุดการเคลื่อนไหว

2.ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยการปรบมือตามจังหวะที่ครูเคาะ โดยเน้น

ทิศทาง ซ้าย-ขวา บน-ล่าง หน้า-หลัง

กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา

1.ครูและเด็กกำหนดข้อตกลงร่วมกันโดย ถ้าครูปรบมือ 3ครั้ง ให้เด็กปรบมือ 3 ครั้งตาม 2ครั้งและ 1 ครั้งตามลำดับ

2.ให้เด็กเคลื่อนไหวโดยการปรบมือตามทิศทางต่างๆที่ครูกำหนดให้ได้แก่ ซ้าย-ขวา บน-ล่าง หน้า-หลัง

3.นำข้อ1 และข้อ 2 มาปฏิบัติพร้อมกัน โดยการปรบมือสลับกับการชี้ไปในทิศทางต่างๆที่กำหนดไว้

4.ปฏิบัติข้อ 3ซ้ำอีกครั้ง โดยเริ่มจากปรบมือ 3ครั้ง 2ครั้ง และ 1ครั้งตามลำดับ พร้อมกับเคลื่อนไหวร่างกายเริ่มจากช้าและค่อยเร็วขึ้นตามจังหวะที่ครูกำหนดให้

5.ผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่งลงเปลี่ยนกันนวดซึ่งกันและกันเบาๆ

สื่ออุปกรณ์

1.เครื่องเคาะจังหวะ

การประเมินผล

สังเกต

1.การเคลื่อนไหวร่างกาย

2.การปฏิบัติตามคำสั่ง

กิจกรรมที่ 2 ประเภทการฝึกปฏิบัติตามสัญญาณ ลักษณะกิจกรรมเป็นการเล่นกับเครื่องเคาะจังหวะดนตรี

ประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยได้รับจากกิจกรรมที่ 2 ได้แก่

ฝึกสมาธิในการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว
เรียนรู้เครื่องเคาะจังหวะในแต่ละประเภท
เกิดการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่
ฝึกการเข้าจังหวะซ้ำเร็ว

กิจกรรมพื้นฐาน

1.ครูสร้างข้อตกลงกับเด็กดังนี้

- ครูนับจังหวะให้ได้ก้นับจังหวะตาม
- ครูเคาะจังหวะให้ได้เคาะจังหวะตาม
- ครูปรบมือเป็นจังหวะให้ได้กปรบมือตามจังหวะ
- ครูเคาะเครื่องประกอบจังหวะให้ได้กเคาะเครื่องประกอบจังหวะตาม

กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา

- 1.ครูให้เด็กเคาะจังหวะตามเครื่องนับจังหวะ(Metronome) เพื่อปรับให้จังหวะคงที่และสม่ำเสมอ
- 2.ครูให้เด็กอ่านโน้ตดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน
- 3.ครูแนะนำให้เด็กรู้จักเครื่องดนตรีประกอบจังหวะและวิธีการเล่นเพื่อเตรียมปฏิบัติกิจกรรมต่อไป
- 4.ปฏิบัติเครื่องดนตรีประกอบจังหวะตามสัญลักษณ์โน้ตสากลขั้นพื้นฐานที่ครูกำหนดให้
- 5.ผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนั่งลงเปลี่ยนกันนวตซึ่งกันและกันเบาๆ

สื่ออุปกรณ์

- 1.เครื่องนับจังหวะ (Metronome)
- 2.เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (Percussion)

การประเมินผล

สังเกต

- 1.การจดจำและการเคลื่อนไหวร่างกาย
- 2.การปฏิบัติตามสัญลักษณ์โน้ตสากลขั้นพื้นฐานต่างๆที่กำหนดให้

กิจกรรมที่ 3 ประเภทการฝึกปฏิบัติตามเนื้อหา ลักษณะกิจกรรมคือการร้องเพลงประกอบดนตรี

ประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยได้รับจากกิจกรรมที่ 3 ได้แก่

1. เกิดสุนทรีภาพทางอารมณ์
2. ฝึกร้องเพลงได้ถูกระดับเสียง
3. เรียนรู้ความดังและเบาของเสียง
4. เด็กปฐมวัยได้ใช้ภาษาในการร้องเพลง
5. เด็กปฐมวัยได้ฝึกความจำ

กิจกรรมที่ 4 ประเภทการฝึกจินตนาการ ลักษณะกิจกรรมคือการทำท่าทางเลียนแบบสัตว์ชนิดต่างๆ

ประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยได้รับจากกิจกรรมที่ 4 ได้แก่

1. เด็กปฐมวัยมีความกล้าแสดงออก
2. เสริมสร้างจินตนาการ
3. เกิดการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่
4. สนุกสนานเพลิดเพลินใจ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรม และประพันธ์เพลงสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยการทำโน้ตเพลง เนื้อร้อง และ จากนั้นได้ลองนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมซึ่งพบว่าเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

โน้ตเพลงปรบมือ 2 3 4

ปรบมือ 2 3 4

♩ = 120 กิตติยา วัฒนธรพงศ์

A C G **B** C

6 C F G ปรบมือ 2 ครั้ง พร้อม

11 C C แล้ว ให้ ปรบ ดัง ดัง (clap) (clap) คอ ไป 3 ครั้ง พร้อม แล้ว เรา มา ปรบ พร้อม

16 F G C **C**

21 C F G กัน (clap) (clap) (clap) คอ ไป 4 ครั้ง พร้อม แล้ว ให้ ปรบ ดัง ดัง (clap) (clap) (clap)

27 C **D** C

33 F G C ย่า เก่า 2 ครั้ง พร้อม แล้ว ให้ ย่า ดัง ดัง (ปืม) (ปืม) คอ ไป 3

39 F G C ครั้ง พร้อม แล้ว เรา มา ย่า พร้อม กัน (ปืม) (ปืม) (ปืม) คอ ไป 4 ครั้ง พร้อม แล้ว ให้ ย่า ดัง

44 C G ดัง (ปืม) (ปืม) (ปืม) (ปืม) 4 ที อีก ครั้ง ให้ เป็น จัง หวะ 1 2 3 4 (ปืม) (ปืม) (ปืม)

47 C C G C

ตารางแสดงโน้ตเพลงปรบมือ 2 3 4

เนื้อเพลงปรบมือ 2 3 4

ปรบมือ 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดังดัง (clap clap)
 ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเรามาปรบพร้อมกัน (clap clap clap)
 ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดังดัง (clap clap clap clap)

4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (clap clap clap clap)

ย่าเท้า 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดั่งดั่ง (ปืม ปืม)
ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเรามาอย่าพร้อมกัน (ปืม ปืม ปืม)
ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดั่งดั่ง (ปืม ปืม ปืม ปืม)
4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (ปืม ปืม ปืม ปืม)

คอร์ดเพลงปรบมือ 2 3 4

Intro C / C / G / G

C

ปรบมือ 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดั่งดั่ง (clap clap)

F

G

C

ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเรามาปรบพร้อมกัน (clap clap clap)

C

ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ปรบดั่งดั่ง (clap clap clap clap)

F

G

4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (clap clap clap clap)

Solo C / C / C / C / F / G / C / C

C

ย่าเท้า 2 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดั่งดั่ง (ปืม ปืม)

F

G

C

ต่อไป 3 ครั้งพร้อมแล้วเรามาอย่าพร้อมกัน (ปืม ปืม ปืม)

C

ต่อไป 4 ครั้งพร้อมแล้วให้ย่ำดั่งดั่ง (ปืม ปืม ปืม ปืม)

F

G

4 ที่อีกครั้งให้เป็นจังหวะ 1 2 3 4 (ปืม ปืม ปืม ปืม)

Outro C / G / C / C G / C

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์จากกิจกรรม ผู้วิจัยไม่มีการใช้วิธีการประเมินเป็นตัวเลขหรือการให้คะแนนแยกเป็นบุคคล เพราะเป็นการสร้างแรงกดดันให้แก่เด็กเล็ก ใช้การบันทึกผลจากครูประจำชั้นอนุบาล 3 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยทราบผลพัฒนาการด้วยการสังเกตพฤติกรรม และมีการประเมินจากหัวหน้าครูปฐมวัย ครูประยูร คำแท่ง ข้าราชการครู โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้เข้าไปทำกิจกรรมชุดกิจกรรมดนตรีและจังหวะเพื่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยใช้เวลาดำเนินกิจกรรมครั้งละไม่เกิน 30 นาที เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวมีสมาธิในการให้ความสนใจโดยเฉลี่ย 10 ถึง 15 นาที เป็นระยะเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นจึงวัดจากการสังเกตและจากครูประจำชั้น เมื่อเด็กสามารถปฏิบัติได้และมีการสรุปผลเป็นรายชื่อ

โดยผลการประเมินพบว่าเด็กมีอารมณ์แจ่มใส มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียนและครูประจำชั้นที่ดีขึ้น นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์หัวหน้า

ฝ่ายปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลดอกบัว ได้ทราบว่าเด็กๆที่ทำกิจกรรมสามารถร้องเพลงเข้าจังหวะ และเคลื่อนไหวแสดงออกได้อย่างมั่นใจขึ้น (ประยูร คำแพง, สัมภาษณ์. 20 มีนาคม 2564)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการดีขึ้นในด้านต่างๆ การจัดชุดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้น ส่งผลกับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก โดยสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมนั้นเกิดขึ้นระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ทั้งสองฝ่ายต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่สอดคล้องตามธรรมชาติของวัย และปัจจัยเอื้อคือการสร้างสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่อนคลาย มีความสนุกสนานไม่สร้างแรงกดดัน และการอำนวยความสะดวกของครูผู้สอนเพื่อเป็นสะพานสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกัน สำหรับเด็กระดับปฐมวัยเพื่อเตรียมพร้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ด้วยการสอดแทรกสาระในกิจกรรมดนตรีและจังหวะ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับพัฒนาการ โดยมีกิจกรรมทั้งสิ้น 4 กิจกรรมที่สอดคล้องพัฒนาการด้านต่างๆดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย ประเภทการเคลื่อนไหวตามจังหวะ ด้วยวิธีปรบมือตามครูผู้สอนให้เข้ากับจังหวะ ได้แก่ ปรบมือสลับ ซ้ายขวา บนล่าง หน้าหลัง และการย่อเท้า

พัฒนาการด้านอารมณ์ ประเภทการฝึกปฏิบัติตามเนื้อหา ลักษณะกิจกรรมคือการร้องเพลงประกอบดนตรี

พัฒนาการด้านสังคม ประเภทการฝึกปฏิบัติตามสัญญาณ ลักษณะกิจกรรมเป็นการเล่นกับเครื่องเคาะจังหวะดนตรี

พัฒนาการด้านสติปัญญา ประเภทการฝึกจินตนาการ ลักษณะกิจกรรมคือการทำท่าทางเลียนแบบสัตว์ชนิดต่างๆ

โดยผลการประเมินพบว่าเด็กมีอารมณ์แจ่มใส มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียนและครูประจำชั้นที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถร้องเพลงเข้ากับจังหวะได้แม่นยำ และสามารถเคลื่อนไหวท่าทางแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่วมั่นใจถูกต้องตามจังหวะขึ้น

บรรณานุกรม

พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์. (2550). ชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยเรื่องระดับเสียงและจังหวะ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

มณีนดา สุขเอก. (2563). การศึกษาการจัดการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวความคิดซูซูกิของโรงเรียนเอื้ออารีย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้า.

วิภาวดี นครขวาง. (2552). ชุดจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเรื่องจิ้งหะ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

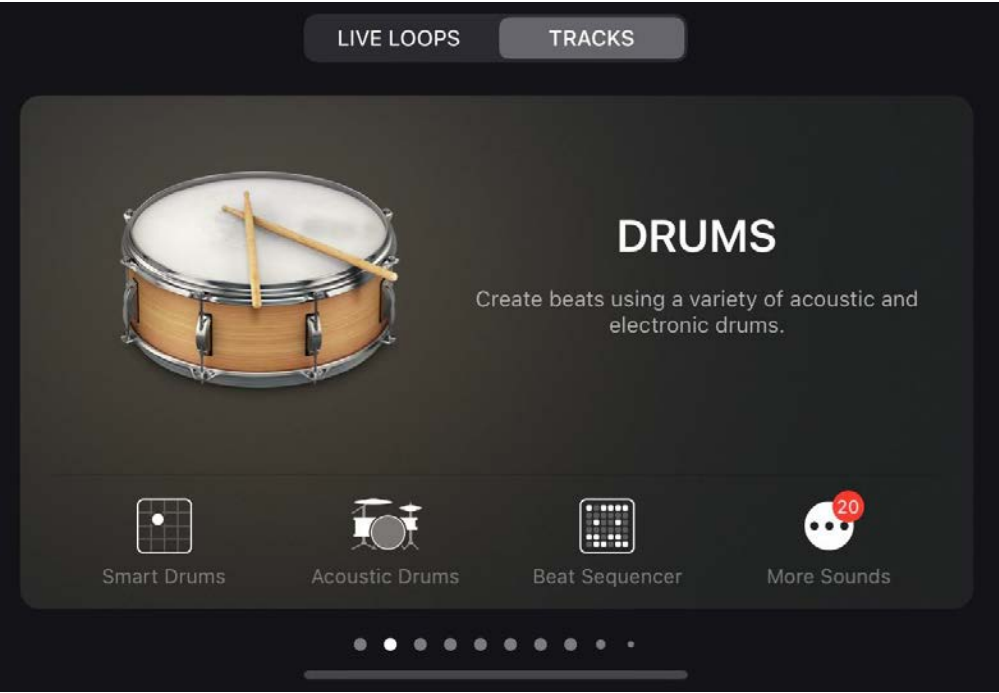
ศิริลักษณ์ รัตนวิทย์. (2554). ดนตรีเพื่อการปลูกฝังคุณลักษณะทางอารมณ์ในเด็ก : กรณีศึกษากลุ่มผู้เรียนวิชาดนตรีสำหรับเด็ก. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล

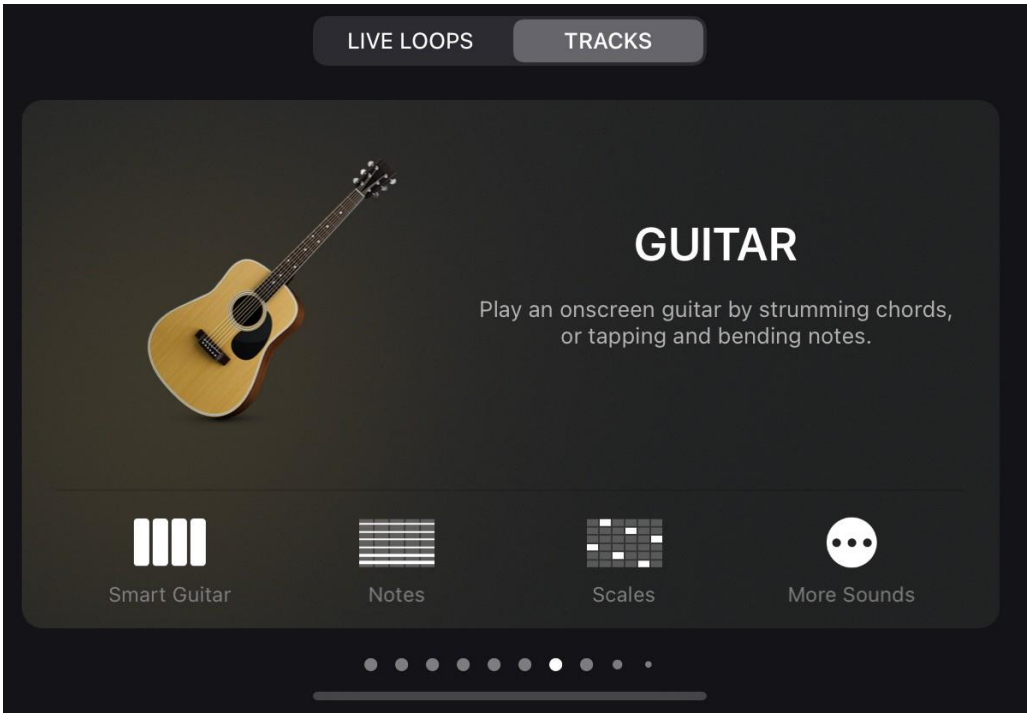
พิไลลักษณ์ ประพฤติชูวงศ์, **สัมภาษณ์**. 18 สิงหาคม 2563

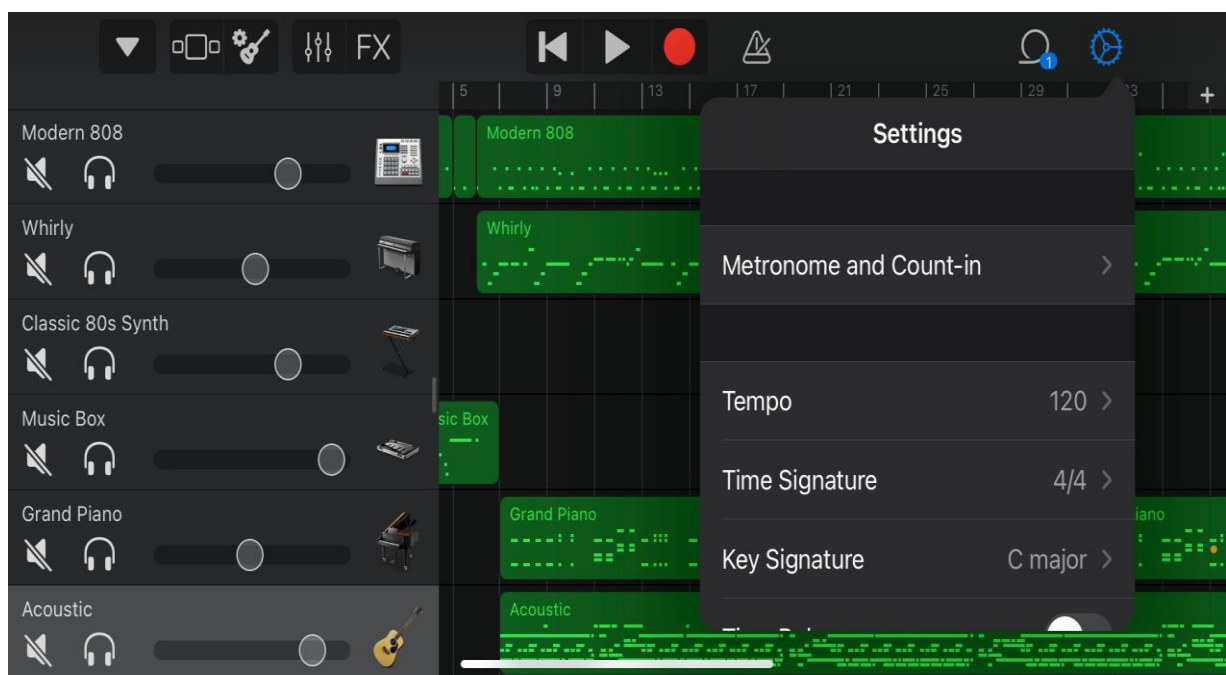
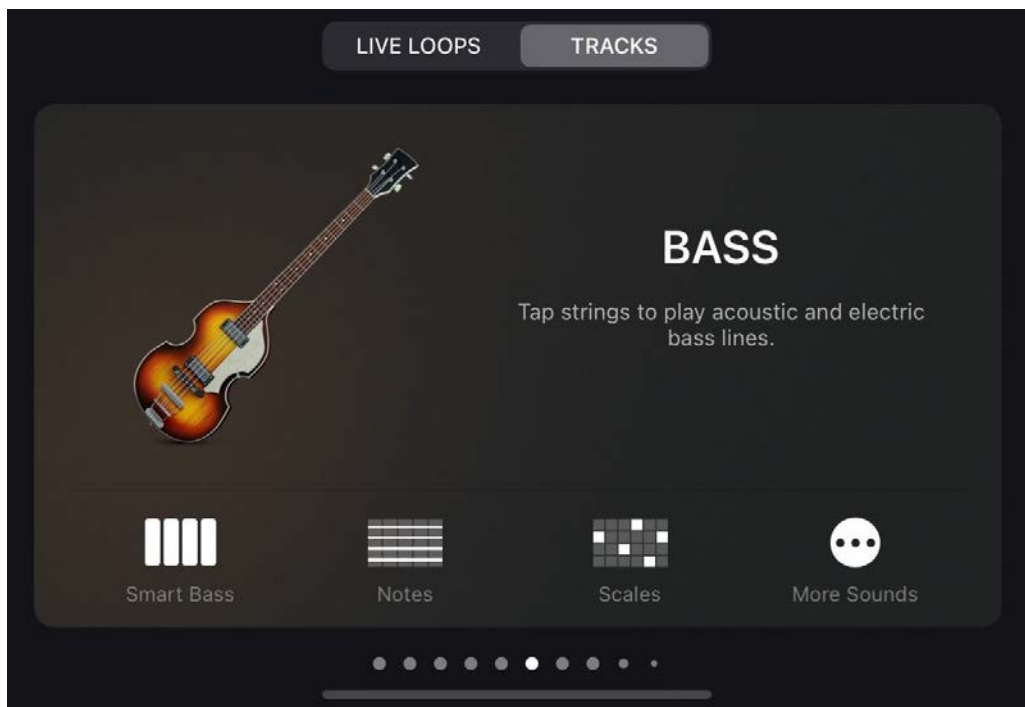
ประยูร คำแท้, **สัมภาษณ์**. 20 มีนาคม 2564

ภาคผนวก

ภาพการใช้โปรแกรม Garageband

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางกิตติยา รวีฉัตรพงศ์

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs.Kittiya Raveechatphong

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 2-6799-00001-53-3

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก สาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง โทรศัพท์ 081-

474-1503 (e-mail)Kittiya.rav@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- ศป.ม. (มนุษยดุริยางควิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พ.ศ.2555

- ศศ.บ. (ดนตรีสากล) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ.2550

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

- ดนตรีสากล ดนตรีชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพ
ในการทำกรวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการโครงการวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละ
ผลงานวิจัย